

ZASADY WPROWADZANIA DO OBROTU NAWOZÓW I ŚRODKÓW WSPOMAGAJĄCYCH UPRAWĘ ROŚLIN ZGODNIE Z PRAWEM KRAJOWYCM

Agnieszka Rutkowska

Warsztaty naukowe

„Wprowadzanie do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin
-procedura, ocena zgodności, znakowanie”

DC 1.3. „Doskonalenie internetowej bazy danych o produktach nawozowych”

PLAN PREZENTACJI

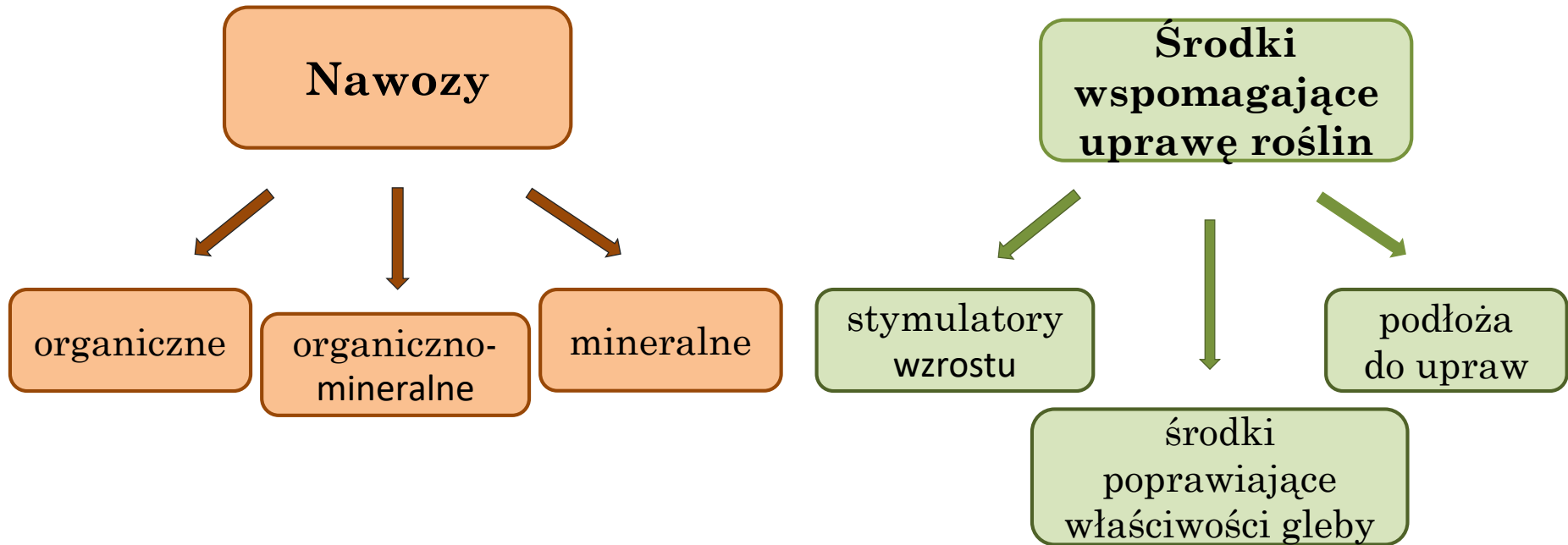
- Podstawa prawna
- Definicje
- Zasady wprowadzania do obrotu nawozów, środków poprawiających właściwości gleby - różnice i problemy

<http://www.ipm.iung.pulawy.pl/fert/fert.aspx?show=true>

KLASYFIKACJA NAWOZÓW I ŚRODKÓW WSPOMAGAJĄCYCH UPRAWĘ ROŚLIN

Ustawa o nawozach i nawożeniu z dnia 10 lipca 2007 r.

DEFINICJE

Nawozy organiczne

nawozy wyprodukowane z substancji organicznej lub mieszanin substancji lub mieszanin substancji organicznych, w tym komposty, a także komposty wyprodukowane przy udziale dżdżownic

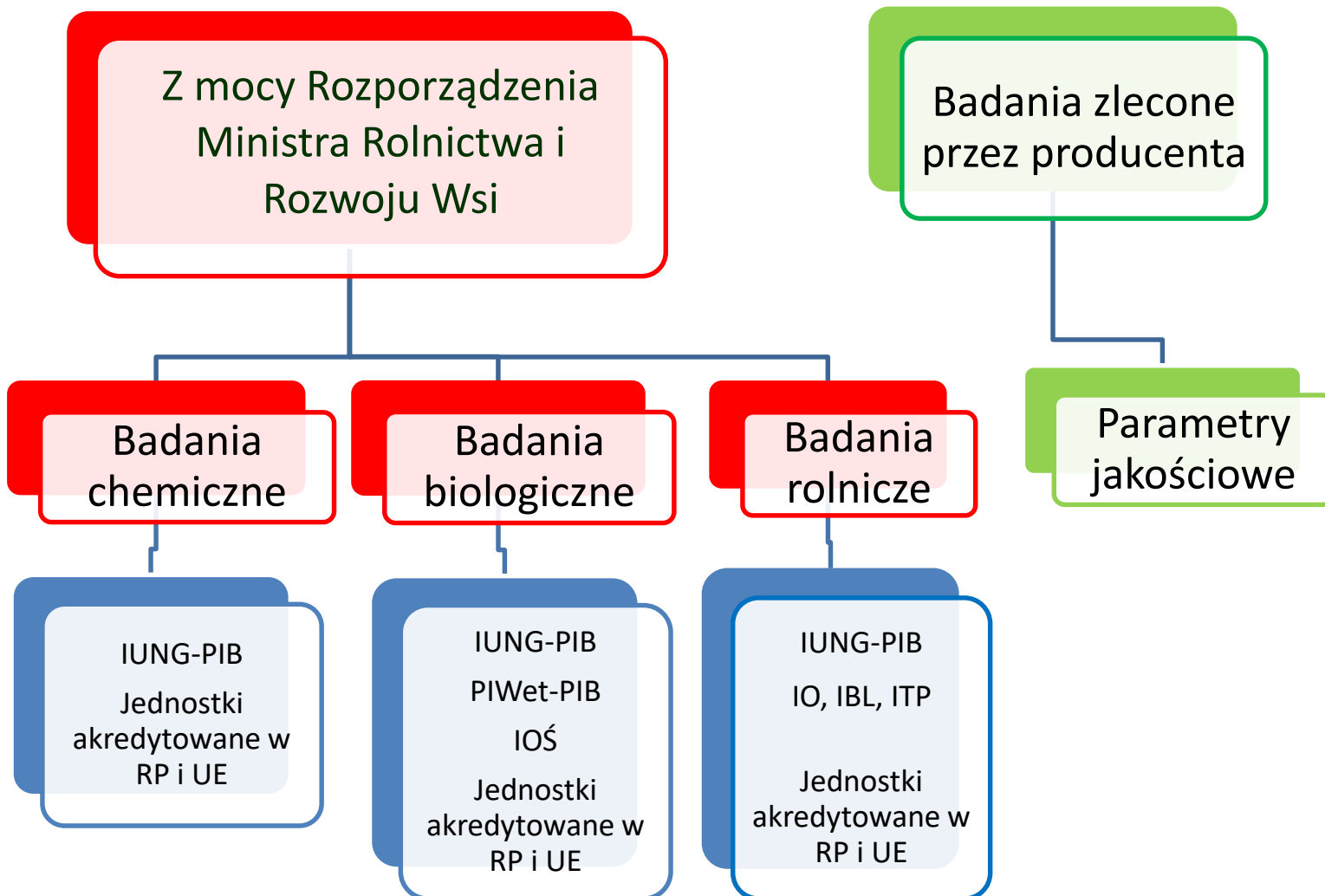
Środek poprawiający właściwości gleby

substancje dodawane do gleby w celu poprawy jej właściwości lub jej parametrów chemicznych, fizycznych, fizykochemicznych lub biologicznych, z wyłączeniem dodatków do wzbogacenia gleby wytworzonych wyłącznie w produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r.

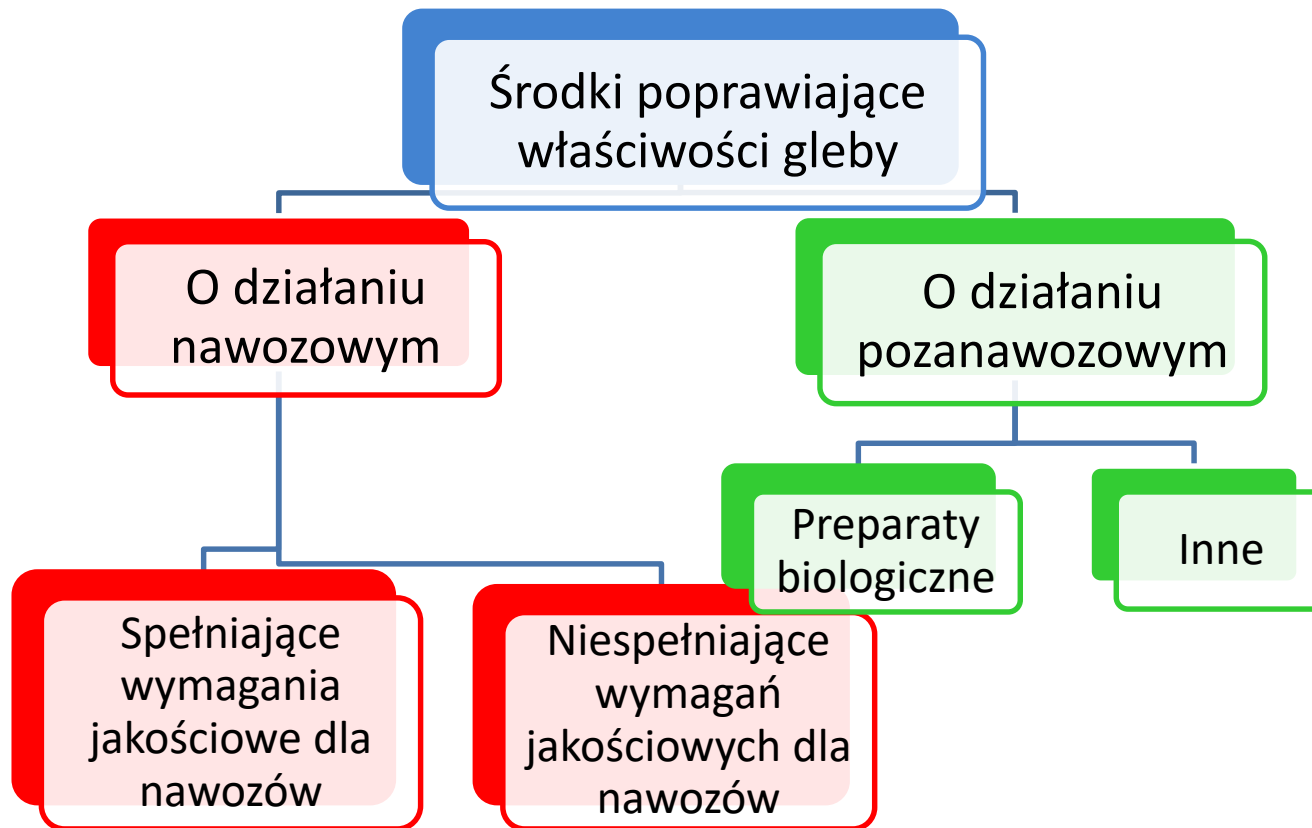

Poferment to pozostałość po produkcji biogazu z różnych surowców i odpadów organicznych: biomasa roślinna (np. kiszonka z kukurydzy), odpady z przemysłu rolno-spożywczego, nawozy naturalne (gnojowica, pomiot ptasi, obornik).

BADANIA NAWOZÓW I ŚRODKÓW WSPOMAGAJĄCYCH UPRAWĘ ROŚLIN

ŚRODKI POPRAWIAJĄCE WŁAŚCIWOŚCI GLEBY - FUNKCJA

WYMAGANIA ODNOŚNIE MINIMALNEJ DEKLAROWANEJ ZAWARTOŚCI SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH ORAZ SUBSTANCJI ORGANICZNEJ w nawozach organicznych

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2008 r.

STAŁE	PŁYNNE
Azot (N) - 0,3% (m/m)	Azot (N) - 0,08% (m/m)
Fosfor (P ₂ O ₅) – 0,2 % (m/m)	Fosfor (P ₂ O ₅) – 0,05 % (m/m)
Potas (K ₂ O) – 0,2% (m/m)	Potas (K ₂ O) – 0,12% (m/m)
Co najmniej 30% substancji organicznej	-

Brak wymagań jakościowych odnośnie minimalnej zawartości składników pokarmowych oraz substancji organicznej dla środków poprawiających właściwości gleby

WYMAGANIA ODNOŚNIE MINIMALNEJ DEKLAROWANEJ ZAWARTOŚCI SKŁADNIKÓW POKARMOWYCH ORAZ SUBSTANCJI ORGANICZNEJ w nawozach organiczno-mineralnych

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2008 r.

STAŁE	PŁYNNE
Azot (N) - 1% (m/m)	Azot (N) - 0,5% (m/m)
Fosfor (P ₂ O ₅) – 0,5 % (m/m)	Fosfor (P ₂ O ₅) – 0,2 % (m/m)
Potas (K ₂ O) – 1% (m/m)	Potas (K ₂ O) – 0,5% (m/m)
Co najmniej 20% substancji organicznej	-

Brak wymagań jakościowych odnośnie minimalnej zawartości składników pokarmowych oraz substancji organicznej dla środków poprawiających właściwości gleby

WYMAGANIA ODNOŚNIE DOPUSZCZALNEJ ZAWARTOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ

Badania	Organiczne i organiczno-mineralne nawozy i środki wspomagające uprawę roślin
Chemiczne	mg/kg suchej masy nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin
	chrom (Cr) – 100
	kadm (Cd) – 5
	ołów (Pb) – 140
	nikiel (Ni) – 60
	rtęć (Hg) – 2 mg
Biologiczne	obecność pałeczki Salmonella
	obecność żywych jaj pasożytów jelitowych (<i>Ascaris sp.</i> , <i>Trichuris sp.</i> , <i>Toxocara sp.</i>)
Weterynaryjne	w przypadku produktów zawierających w swoim składzie niejadalne produkty zwierzęce- liczebność tworzących kolonie jednostek Enterobacteriaceae

WYMAGANIA ODNOŚNIE DOPUSZCZALNEJ ZAWARTOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ W NAWOZACH I ŚRODKACH MINERALNYCH

Badania	Mineralne nawozy i środki wspomagające uprawę roślin
Chemiczne	mg/kg suchej masy nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin
	Arsen (As) – 50
	kadm (Cd) – 50
	ołów (Pb) – 140
	rtęć (Hg) – 2 mg
	brak badań biologicznych

PRZYKŁADY ŚRODKÓW POPRAWIAJĄCYCH WŁAŚCIWOŚCI GLEBY

Środek X

- Skład:
zhydrolizowana serwatka z sera podpuszczkowego otręby pszenne, węgiel brunatny, zeolit, trociny drzew iglastych
  - Parametry jakościowe:
N całkowity - 7.07%
P₂O₅ - 0.33%
K₂O - 1.13%
  - Stosowanie: uprawy polowe - 0,5 – 1 t/ha
-

PRZYKŁADY ŚRODKÓW POPRAWIAJĄCYCH WŁAŚCIWOŚCI GLEBY

Środek Y

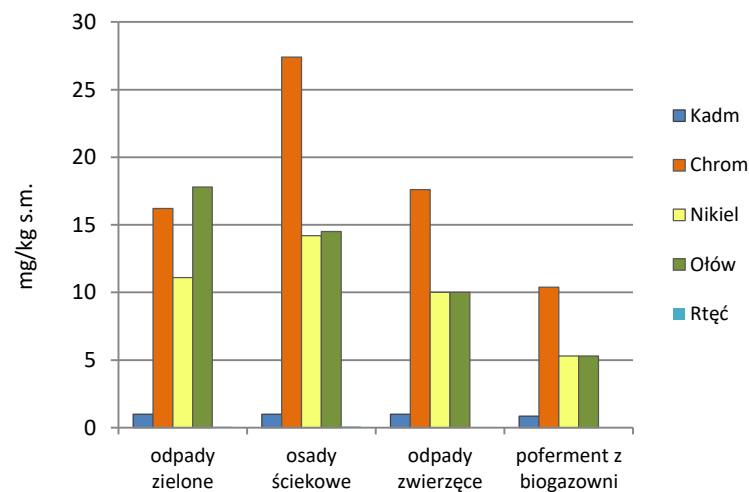
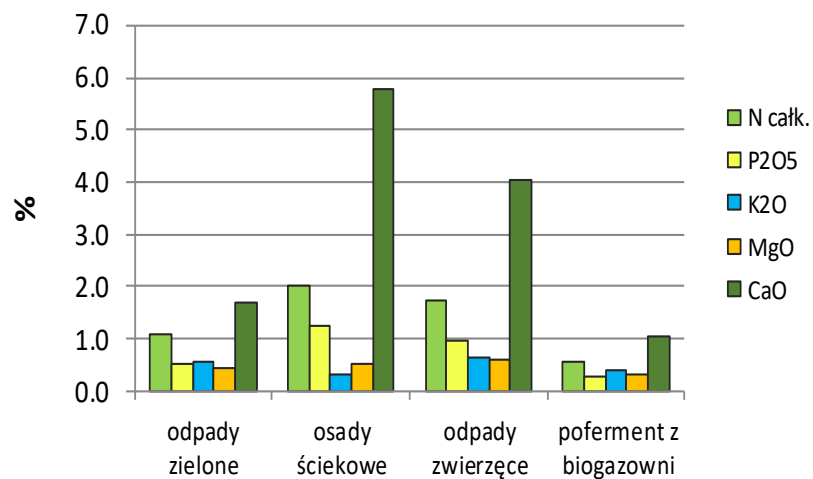
- Skład: biomasa roślin trawiastych, melasa, kawa, bakterie, grzyby, fosforyt mielony, węglan wapnia
  - Parametry jakościowe:
    - N całkowity – 2.57%
    - P₂O₅ - 2.40%
    - K₂O - 1.55%
    - Substancja organiczna – 51%
  - Stosowanie: uprawy polowe – 300 kg/ha
-

PRZYKŁADY ŚRODKÓW POPRAWIAJĄCYCH WŁAŚCIWOŚCI GLEBY

- **Środek Z** **KLASYFIKACJA: STYMULATOR!**
  - Skład: wermikompost otrzymywany z obornika bydłowego, woda
  - Parametry jakościowe:
    - N całkowity – 0.07%
    - P₂O₅ - 0.06%
    - K₂O - 0.08%
  - Stosowanie: uprawy polowe – 15 – 25 l/ha
-

SKŁAD CHEMICZNY NAWOZÓW I ŚRODKÓW POPRAWIAJĄCYCH WŁAŚCIWOŚCI GLEBY

(na podstawie badań IUNG-PIB)

DEKLARACJA

producenta/importera nawozu

(w związku z ubieganiem się o zezwolenie na wprowadzanie do obrotu¹)

1. Nazwa i adres producenta lub importera (właściwe podkreślić)

.....
.....
.....

2. Nazwa handlowa produktu .....

3. Typ nawozu (właściwe zaznaczyć):

organiczny
organiczno-mineralny

4. Postać nawozu (właściwe zaznaczyć):

a) stała pylisty
 sypki
 krystaliczny
 granulowany
 gruzelkowaty
 ziemisty
b) płynna roztwór
c) inna (jaka?) zawiesina

5. Ocena organoleptyczna nawozu (np. wygląd, kolor, zapach, itp.)

.....
.....

6. Zawartość substancji organicznej w suchej masie nawozu: co najmniej ..... %.

7. Deklarowana przez producenta zawartość składników nawozowych

Składnik nawozowy w formie pierwiastkowej np. fosfor (P) lub tlenkowej np. fosfor (P ₂ O ₅)	Zawartość w masie nawozu	Jednostki % (m/m) lub mg/kg
	co najmniej	
	co najmniej	
	co najmniej	
	co najmniej	
	co najmniej	
	co najmniej	

8. Deklarowana zawartość zanieczyszczeń w nawozie

Pierwiastek	Zawartość w mg/kg suchej masy nawozu
Chrom	nie więcej niż 100
Kadm	nie więcej niż 5
Nikiel	nie więcej niż 60
Ołów	nie więcej niż 140
Rtęć	nie więcej niż 2

9. W nawozie nie występują żywe jaja pasożytów jelitowych (Ascaris sp., Trichuris Sp., Toxocara sp. oraz bakterie z rodzaju Salmonella)

10. Inne deklaracje

producenta.....

11. Zakres stosowania nawozu (właściwe określić)

w uprawach polowych
na użytkach zielonych
w warzywnictwie
w uprawach sadowniczych
w uprawie roślin ozdobnych
w lasach
inne (.....) *podać jakie*

12. Wymagane załączniki:

- Skrócony opis procesu produkcji (pozyskania) z uwzględnieniem składu surowcowego (rodzaj i nazwa wykorzystanych surowców)
- Informacja z Instytutu Ochrony Roślin o możliwości łącznego stosowania nawozu ze środkami ochrony roślin (w przypadku przewidywanej łącznej aplikacji)
- Instrukcja stosowania i przechowywania nawozu

data i podpis producenta/importera

WARUNKI POZYTYWNEGO ZAOPINIOWANIA NAWOZU LUB ŚRODKA POPRAWIAJĄCEGO WŁAŚCIWOŚCI GLEBY

- Produkcja w oparciu o stały skład surowcowy
- Stały skład jakościowy
- Spełnienie wymagań jakościowych w zakresie minimalnych zawartości deklarowanych składników pokarmowych (substancji organicznej) oraz dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń, a w przypadku nawozów – wymagań odnośnie minimalnych zawartości NPK określonych rozporządzeniem z 18.06.2008 r.

- Opinia o spełnieniu wymagań jakościowych
- Opinia o przydatności do stosowania w uprawach polowych (IUNG-PIB)

DALSZA PRODECURA

- Sprawozdanie z wyników badań fizykochemicznych i biologicznych oraz opinia o spełnieniu wymagań jakościowych i dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń opracowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB
- Opinia o przydatności do stosowania, wydana przez:
Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach – w zakresie upraw ogrodniczych
Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach – w zakresie użytków zielonych
Instytut Badawczy Leśnictwa w Warszawie – w zakresie upraw leśnych

Produkt wytworzony z odpadów lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego:

- Opinia o wpływie produktu na zdrowie ludzi – Instytut Medycyny Wsi w Lublinie
- Opinia o wpływie produktu na środowisko - Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie
- Opinia o wpływie produktu na zdrowie zwierząt - Państwowy Instytut Weterynaryjny PiB w Puławach

---

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Dr Agnieszka Rutkowska
Zakład Żywienia Roślin i Nawożenia
Tel. 81 47 86 840
agrut@iung.pulawy.pl

